

Siseministri määruse „Siseministri määruste muutmine seoses Häirekeskuse tegevuse täpsustamisega“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga muudetakse siseministri 3. oktoobri 2014. aasta määrust nr 43 „Häirekeskuse põhimäärus“ (edaspidi *HÄK-i põhimäärus*), siseministri 13. juuni 2017. aasta määrust nr 26 „Hädaabiteadete menetlemise kord ja hädaabiteadete menetlemise toimimisele esitatavad nõuded“ (edaspidi *määrus nr 26*), siseministri 21. detsembri 2016. aasta määrust nr 36 „Hädaabiteadete ning abi- ja infoteadete andmekogu põhimäärus“ (edaspidi *HKSOS põhimäärus*) ja siseministri 22. detsembri 2009. aasta määrust nr 92 „Politsei andmekogu põhimäärus“ (edaspidi *POLIS põhimäärus*).

HÄK-i põhimääruse muudatustega täpsustatakse Häirekeskuse (edaspidi *HÄK*) tegevusvaldkonda, ülesandeid ning HÄK-i peadirektorile vahetult alluvate struktuuriüksuste ja valdkondade nimekirja. Valdkonnad tuuakse eraldi välja ka HÄK-i struktuuris. Muudatustel on positiivne mõju, sest need tagavad parema õigusselguse ülesannetes, mida HÄK täidab. Lisaks sellele tagatakse muudatustega vajalik paindlikkus juhtimisstruktuuris. HKSOS põhimääruse, POLIS põhimääruse ja määruse nr 26 muudatused on seotud HÄK-i põhimääruse muudatusega, mille kohaselt HÄK ei tee politsei pädevuses oleva teatega seotud isikute ja objektide tagaotsimise kohta päringuid.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud:

- Siseministeeriumi nõunik Rein Olesk (rein.olesk@siseministeerium.ee),
- Siseministeeriumi õigusnõunikud Helen Ojamaa-Muru (teenistussuhe peatunud) ja Kadi Parmas (kadi.parmas@siseministeerium.ee) ning
- Häirekeskuse jurist õigusvaldkonna juhi ülesannetes Annika Jõgiste-Johanson (tel 5698 8995, Annika.Jogiste-Johanson@112.ee).

Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusosakonna õigusnõunikud Kertu Nurmsalu (kertu.nurmsalu@siseministeerium.ee), Kristi Kool (teenistussuhe peatunud) ja Jaanus Põldmaa (jaanus.poldmaa@siseministeerium.ee).

Eelnõu on keeleliselt toimetanud Siseministeeriumi õigusosakonna keeleteimetaja Heike Olmre (heike.olmre@siseministeerium.ee, tel 612 5241). Eelnõu seletuskiri on keeleliselt toimetamata, see keeleteimatakse peale esimest kooskõlastusringi eelnõude infosüsteemis.

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõuga muudetakse järgmisi siseministri määrusi:

- 1) HÄK-i põhimäärus avaldamismärkega RT I, 29.01.2025, 12;
- 2) määrus nr 26 avaldamismärkega RT I, 17.12.2022, 10;
- 3) HKSOS põhimäärus avaldamismärkega RT I, 17.12.2022, 15;

4) POLIS põhimäärus avaldamismärkega RT I, 01.04.2025, 9.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb **neljast** paragrahvist.

Eelnõu § 1 kohaselt muudetakse HÄK-i põhimäärust.

Eelnõu § 1 punktiga 1 muudetakse kehtiva HÄK-i põhimääruse **§ 4 lõikega 3** reguleeritud HÄK-i embleemi etalonkujutise kirjeldust ja jäetakse välja viide hädaabinumbrile 112. Lisaks hädaabiteadete menetlemisele menetleb HÄK ka numbrile 1247 saabuvald abi- ja infoteateid, osutades riigiinfo ja kriisiinfo teenuseid. Muudatusega ei osundata embleemil kummalegi numbrile ja see ei avalda sisulist mõju HÄK-i tegevusele. Muudatus on seotud eelnõu § 1 punktiga 31, millega kehtestatakse embleemi uus etalonkujutis.

Eelnõu § 1 punkti 2 kohaselt täiendatakse kehtiva HÄK-i põhimääruse **§ 5** hädaabinumbri 112 eesmärgiga. Hädaabinumber 112 on päästeseaduse (edaspidi *PäästeS*) § 5 lõike 1¹ punktis 1 nimetatud hädaabiteadete (edaspidi *hädaabiteade*) menetlemiseks.

Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse kehtiva HÄK-i põhimääruse **§ 5¹**, mille kohaselt on HÄK-l abi- ja infonumber 1247. Muudatuse kohaselt sõnastatakse abi- ja infonumber ümber riigiinfonumbriks. Tegemist on termini täpsustusega, kuivõrd praktikas ja avalikus kommunikatsioonis viidatakse 1247 tähenduses riigiinfonumbrile. Riigiinfonumber 1247 on mõeldud PäästeS-i § 5 lõike 1¹ punktis 1¹ nimetatud abi- ja infoteadete (edaspidi *abi- ja infoteade*) menetlemiseks. Sisult on see number mõeldud nii riigiinfo kui ka kriisiinfo teenuse osutamiseks. See tähendab, et HÄK osutab riigiinfo ja kriisiinfo teenust selle tellinud riigiasutuse või kohaliku omavalitsuse üksusega sõlmitud lepingu kohaselt. Kuigi antud numbri kaudu osutatakse kahte teenust, kasutatakse mõlema teenuse puhul terminit *riigiinfonumber*. Praktikas on terminid *riigiinfonumber* ja *riigiinfo telefon* juba pikalt olnud kasutusel. Kahe paralleelse (riigiinfo ja kriisiinfo) nimetuse kasutamine raskendaks kinnistada teenuste ja numbri teadlikkust elanike seas. Elanike jaoks on oluline, et olenemata sellest, kas riigis on kriis või mitte, on olemas üks riigiinfonumber 1247, millele saab helistada, et vajalikku teavet ja nõu saada. Eelnõu § 1 punktides 2 ja 3 nimetatud muudatused tehakse õigusselguse huvides, et eristada HÄK-i töös kasutatavate numbrite eesmäärke.

Eelnõu § 1 punkti 4 kohaselt täpsustatakse kehtiva HÄK-i põhimääruse **§-s 8** sätestatud HÄK-i tegevusvaldkonda. Muudetud sõnastuse kohaselt on HÄK-i tegevusvaldkond hädaabiteadete ning abi- ja infoteadete menetlemine. HÄK-i tegevusvaldkond on ka praegu selline, kuid erinevus seisneb selles, et selge sõnaga on tegevusvaldkonnas välja toodud abi- ja infoteadete menetlemine. Abi- ja infoteadete menetlemise osakaal HÄK-i töös on järjest kasvanud, mistõttu on põhjendatud see tegevusvaldkonna all eraldi välja tuua. Välja on jäetud eelloetletud teadete vastuvõtmine, sest see on osa teadete menetlemisest.

Eelnõu § 1 punkti 5 kohaselt muudetakse kehtiva HÄK-i põhimääruse **§ 9 lõike 1 punkti 1**, mille kohaselt on HÄK-i ülesanne hädaabinumbrile 112 saabunud kõnede ja muul õigusaktides sätestatud viisil saabunud teadete vastuvõtmine, informatsiooni kogumine, abivajaduse väljaselgitamine ja ohu hindamine, teate menetlemiseks vajalike andmete pärimine, sealhulgas politsei pädevuses oleva teatega seotud isikute ja objektide tagaotsimise kohta, ning abi väljasaatmine. Muudatuse kohaselt on HÄK-i ülesanne hädaabiteadete vastuvõtmine, abivajaduse väljaselgitamine ja ohu hindamine, hädaabiteadete menetlemiseks vajalike

andmete pärimine ning vajaduse korral Päästeameti ja kiirabi väljasaatmine. Käesoleva punkti muudatustega viiakse kehtiv HÄK-i põhimäärus selgemini kooskõlla PäästeS-i¹ § 5 lõike 1¹ punktis 1 toodud sõnastuse ja asutuste vahel kokkulepitud töökorraldusega.

Päästeseaduse § 5 lõike 1¹ punktis 1 on kirjas, et HÄK-i ülesanne on mh Päästeameti väljasaatmine pääste- ja demineerimistööks, kiirabi väljasaatmine kiirabi osutamiseks ning politsei pädevuses oleva teabe edastamine Politsei- ja Piirivalveametile (edaspidi PPA) edasiseks menetlemiseks. Kuna politsei pädevuses olev teave edastatakse PPA-le, saadab PPA ise patrullid ja muud üksused abi andma. Kuivõrd HÄK ei täida seda ülesannet, siis on põhjendatud selgelt reguleerida ka põhimääruses, et HÄK saadab välja vaid pääste- ja kiirabialast abi.

Päringud politsei pädevuses oleva teatega seotud isikute ja objektide tagaotsimise kohta teeb PPA. Kuivõrd HÄK-il puudub vajadus neid andmeid pärida ja HÄK vastavate andmete saamiseks politsei andmekogusse päringuid enam ei tee, võetakse see täpsustus sättest välja. HÄK töökorralduses muudatusi ei kaasne. Tegemist on HÄK-i ja PPA vahel kokkulepitud muudatusega.

Hädaabinumbrile 112 saabunud kõned ja muul õigusaktides sätestatud viisil saabunud teated asendatakse parema loetavuse ja õigusselguse huvides sõnaga hädaabiteated (vt ka eelnõu § 1 p 2). See muudatus tehakse eelnõus läbivalt. Lisaks jäetakse sättest välja ülesandena informatsiooni kogumine, sest see on kaetud abivajaduse väljaselgitamisega.

Eelnõu § 1 punktiga 6 täpsustatakse kehtiva HÄK-i põhimääruse **§ 9 lõike 1 punktis 3**, mille kohaselt on HÄK-i ülesanne hädaabinumbrile 112 saabunud kõnede ja muul õigusaktides sätestatud viisil saabunud teadete menetlemisega seotud statistiliste andmete kogumine ja analüüsimine. Muudatuse kohaselt on HÄK-i ülesanne hädaabiteadete ning abi- ja infoteadete menetlemise andmete haldus ning menetlemise ja seotud päringute kohta statistiliste andmete kogumine ja analüüs.

Andmete haldusega tegeleb HÄK juba praegu. Sisuliselt ei ole tegemist uue ülesandega, vaid õigusselguse huvides tuuakse see ülesannete all selgelt välja.

Kuna statistiliste andmete kogumine ja analüüs puudutab ka abi- ja infoteateid, sealhulgas kriisiinfo teenuse osutamist, tuuakse see ka ülesannete all selgelt välja. Päringutele, sealhulgas teabenõuetele sisulise vastuse andmiseks on samuti vajalik teenuse osutamise käigus kogutud andmeid analüüsida, sh koostada statistikat, mis eeldab andmete analüüsi.

Antud ülesannet täidab HÄK-s arendusosakond (vt ka selgitusi eelnõu p-le 20).

Eelnõu § 1 punktiga 7 asendatakse **§ 9 lõikes 2** sõnad „kriisiinfo telefoni“ sõnadega „riigiinfo telefoni“. Muudatus tehakse õigusselguse huvides, kuivõrd kriisiinfo teenust saab erakorralise sündmuse tõttu osutada riigiinfo telefoni, mitte eraldi kriisiinfo telefoni kaudu, nagu kehtivast sättest võib välja lugeda.

Eelnõu § 1 punktiga 8 täpsustatakse ja täiendatakse kehtiva HÄK-i põhimääruse **§ 10 lõikeid 2 ja 3**. Kehtiva HÄK-i põhimääruse § 10 lõike 2 kohaselt alluvad peadirektorile vahetult

¹ [Päästeseadus–Riigi Teataja](#)

peadirektori asetäitja arenduse alal, kommunikatsiooniosakond, personaliosakond, Põhja Keskus, Ida Keskus, Lääne Keskus ja Lõuna Keskus.

Eelnõukohases sõnastuses alluvad HÄK-i peadirektorile vahetult:

- 1) peadirektori asetäitja;
- 2) struktuuriüksused;
- 3) struktuuriüksusevälised valdkonnad.

Kuna peadirektori asetäitja vastutusvaldkonda ei ole otstarbekas HÄK-i põhimäärusega reguleerida, siis on see sätte sõnastusest välja jäetud. HÄK-i peadirektorile alluvad vahetult ka struktuuriüksused. Struktuuriüksused on kehtiva HÄK-i põhimääruse § 13 lõike 1 kohaselt arendusosakond, kommunikatsiooniosakond, personaliosakond, Põhja Keskus, Ida Keskus, Lõuna Keskus ja Lääne Keskus. Eelnõuga muudetakse arendusosakond strateegia- ja teenuste osakonnaks (vaata selgitusi eelnõu § 1 p 14 ja 17 juures). Arendusosakond allub küll kehtiva HÄK-i põhimääruse § 12 lõike 2 kohaselt peadirektori asetäitjale arenduse alal, kuid kuna peadirektori asetäitja vastutusvaldkonda eelnõu kohaselt HÄK-i põhimääruses edaspidi ei nimetata, siis ei määrata ka antud ametikohale alluvaid struktuuriüksuseid. Seega allub arendusosakond, eelnõu kohaselt uue nimega strateegia- ja teenuste osakond, samuti vahetult peadirektorile.

Lisaks eeltoodule alluvad peadirektorile ka väljaspool struktuuriüksuseid paiknevad finants- ja haldusvaldkond, kriisireguleerimise valdkond ja õigusvaldkond, mille pädevused on asutusesiseselt määratletud. Kehtiva HÄK-i põhimääruse § 13 lõike 5 kohaselt võivad HÄK-i struktuuri kuuluda ka väljaspool struktuuriüksusi asuvate ametnike ja töötajate teenistuskohad ning sama paragrahvi lõike 6 kohaselt sätestatakse väljaspool struktuuriüksusi asuvate ametnike ja töötajate teenistus- või tööülesanded, alluvus, õigused ja vastutus ametijuhendis või töölepingus. Selguse huvides lisatakse ka struktuuriüksusevälised valdkonnad § 10 lõike 2 loetellu. Lisaks tehakse muudatused kehtiva HÄK-i põhimääruse §-s 13, et selgelt reguleerida asutuse struktuuris ka valdkonnad (vt lähemalt eelnõu § 1 p 13 selgitusi).

Kehtiva HÄK-i põhimääruse § 10 lõike 3 kohaselt asendab peadirektorit tema äraolekul esimeses järjekorras peadirektori asetäitja ning peadirektori ja tema asetäitja samaaegsel äraolekul asendab peadirektorit siseministri, Siseministeeriumi kantsleri või HÄK-i peadirektori määratud isik. Muudatusega nähakse ette, et peadirektori äraolekul asendab teda siseministri, Siseministeeriumi kantsleri või HÄK-i peadirektori määratud isik. Siseministri, Siseministeeriumi kantsleri või HÄK-i peadirektori õigus määrata peadirektori äraolekul talle asendaja katab ära ka võimaluse määrata asendajaks peadirektori asetäitja. HÄK-i põhimääruse § 10 lõike 4 kohaselt vormistatakse peadirektori äraolek ja selleks ajaks talle asendaja määramine valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga, välja arvatud HÄK-i põhimääruse § 10 lõigetes 5 ja 6 nimetatud juhtudel.

Eelnõu § 1 punktiga 9 asendatakse kehtiva **§ 11 lõike 1** punktis 4 sõnad „peadirektorile vahetult alluvate“ sõnaga „struktuuriüksuseväliste“. Tegemist ei sisulise muudatusega, vaid muudatusega ühtlustatakse sõnastust.

Eelnõu § 1 punktiga 10 täiendatakse kehtiva HÄK-i põhimääruse **§ 11 lõike 1 punkti 8¹** ja lisatakse, et peadirektor otsustab struktuuriüksuse juhi ja struktuuriüksusevälise valdkonna juhi teenistustele saatmise, puhkuse andmise ning töölt eemaloleku ajaks asendaja määramise. Muudatus tehakse õigusselguse huvides, kuivõrd kehtiva HÄK-i põhimääruse kohaselt peadirektoril sellist otsustusõigust ette nähtud pole.

Eelnõu § 1 punktidega 11–12 muudetakse kehtiva HÄK-i põhimääruse § 12 sätteid seoses peadirektori asetäitja ametikohaga.

Punkti 11 kohaselt sõnastatakse ümber § 12 lõige 1, mille kohaselt HÄK-i koosseisus on peadirektori asetäitja arenduse alal, jättes lõikest välja viite asetäitja vastutusvaldkonnale. Muudatuse eesmärk on jätta peadirektorile võimalus määrata asetäitja vastutusvaldkond.

Punktiga 12 tunnistatakse kehtetuks § 12 lõige 2 ja lõike 4 punkt 1, millega on ette nähtud, et arendusosakond allub peadirektori asetäitjale ja peadirektori ülesanne juhtida arendusosakonna tööd. Muudatus on seotud eelnõu § 1 punktiga 11.

Eelnõu § 1 punktid 13, 15 ja 16 puudutavad kehtiva HÄK-i põhimääruse § 13 pealkirja ning lõikeid 5 ja 6. Muudatused on seotud sellega, et HÄK-i struktuuris tuuakse välja ka struktuuriüksusevälised valdkonnad.

Punkti 13 kohaselt täiendatakse § 13 pealkirja. Praegu reguleerib § 13 struktuuriüksustega seonduvat, kuid muudatuse kohaselt reguleerib antud paragrahv edaspidi ka struktuuriüksuseväliseid valdkondi. Vabariigi Valitsuse seaduse § 42 lõike 2 punkti 4 kohaselt peab valitsusasutuse põhimääruses sisalduma asutuse struktuur. Kuna finants- ja haldusvaldkond, kriisireguleerimise valdkond ning õigusvaldkond kuuluvad HÄK-i struktuuri, on õige need põhimääruse struktuuri puudutava peatüki all eraldi välja tuua.

Punkti 15 kohaselt muudetakse § 13 lõiget 5. Kehtiva lõike 5 kohaselt võivad HÄK-i struktuuri kuuluda väljaspool struktuuriüksusi asuvate ametnike ja töötajate teenistuskohad. Muudatusega sätestatakse, et selle all mõeldakse struktuuriüksuseväliseid valdkondi ehk siis lisaks struktuuriüksustele kuuluvad HÄK-i struktuuri ka finants- ja haldusvaldkond, kriisireguleerimise valdkond ja õigusvaldkond.

Punkti 16 kohaselt asendatakse § 13 lõikes 6 sõnad „Väljaspool struktuuriüksusi asuvate“ sõnadega „Struktuuriüksuseväliste valdkondade“. Muudatuse kohaselt sätestatakse seega struktuuriüksuseväliste valdkondade ametnike ja töötajate teenistus- või tööülesanded, alluvus, õigused ja vastutus ametijuhendis või töölepingus. Muudatusega tagatakse vajalik õigusselgus, kuivõrd kehtivas põhimääruses ei ole valdkondi nimetatud ning tuginetud on kehtivatele § 13 lõigetele 5 ja 6. See aga tekitab praktikas segadust ning ei loo vajalikku selgust valdkondade ja asutuse struktuuri mõistes.

Eelnõu § 1 punktidega 14 ja 17–20 muudetakse kehtiva HÄK-i põhimääruse § 13 lõike 1 punkti 1 ja § 14. Muudatused on seotud arendusosakonnaga.

Punktides 14 ja 17 toodud muudatused on seotud sellega, et arendusosakond nimetatakse strateegia- ja teenuste osakonnaks. Arendusosakond koordineerib ja viib praegu ellu strateegiliste eesmärkide saavutamise seonduvaid tegevusi ning seirab nende tulemuslikkust. Lisaks eeltoodule rakendab ja koordineerib osakond ka teenuspõhist juhtimist. Osakonna uus nimetus tagab parema õigusselguse ja kooskõla osakonna ülesannetega. Eelnõuga ei lisandu osakonnale uusi ülesandeid, vaid neid täpsustatakse.

Punktiga 18 nähakse ette, et osakonna ülesanne on HÄK-i strateegilise planeerimise ja seire tegevuse korraldamine. Kehtiva sõnastuse kohaselt on osakonna ülesanne HÄK-i planeerimis-

ja arendusalase tegevuse korraldamine. Tegemist ei ole sisulise muudatusega, vaid sõnastuse täpsustamisega. Uus sõnastus annab ülesande sisust parema selguse.

Punkti 19 kohaselt täiendatakse § 14 punktiga 6¹, milles sätestatakse strateegia- ja teenuste osakonna ülesandena infotehnoloogia valdkonna korraldamine ja koordineerimine. Tegemist ei ole uue ülesandega. Arendusosakond täidab juba praegu seda ülesannet, kuivõrd IT-valdkond (HKSOS-i arendused jms) kuulub antud osakonna alla.

Punkti 20 kohaselt muudetakse § 14 punkti 8, mille kohaselt on arendusosakonna ülesanne hädaabinumbrile 112 ning riigiinfo numbrile 1247 saabunud kõnede ja muul õigusaktides sätestatud viisil saabunud teadete menetlemisega seotud statistiliste andmete kogumine ja analüüsimine. Eelnõu kohaselt lisandub ülesandena ka hädaabiteadete ning abi- ja infoteadete menetlemise andmete haldus. Tegemist ei ole uue ülesandega, arendusosakond teeb seda juba praegu.

Arendusosakond vastutab lisaks statistiliste andmete kogumisele ja analüüsimisele ka analüüsideks vajalike andmete elukaare, sh kättesaadavuse, kvaliteedi, kustutamise ja arhiveerimise eest. Hädaabiteadete ning ja abi- ja infoteadete menetlemise andmete haldus hõlmab konkreetsemalt järgmisi tegevusi:

- 1) andmekirjelduste koostamine;
- 2) andmete kogumise, hoiustamise, elutsükli lõpuga seotud küsimuste lahendamine;
- 3) andmekvaliteedi protsessi loomine, seiramine ja tagamine;
- 4) andmete kättesaadavaks tegemine;
- 4) andmete turvalisuse ja privaatsuse hoidmist toetavate tegevuste elluviimine ja ettepanekute tegemine lähtudes andmekaitse põhimõtetest;
- 5) andmete optimaalse liikumise tagamine erinevates infotehnoloogilistes rakendustes.

Eelnõu § 1 punktidega 21–23 muudetakse kehtiva HÄK-i põhimääruse §-s 15² sätestatud personaliosakonna põhiülesandeid.

Punkti 21 kohaselt muudetakse § 15² punkti 3. Eelnõu järgi on personaliosakonna ülesanne koordineerida päästekorraldajate valdkondlikku väljaõpet ning personali ja HÄK-i töös osalevate vabatahtlike arendus- ja koolitustegevust.

Valdkondlik väljaõpe tähendab päästekorraldajate väljaõpet, mis on töökohapõhine õpe. Kuna valdkondliku väljaõppe koordineerimise alla kuulub ka täiendõppe koordineerimine, ei ole ülesannete hulgas enam täiendõppe koordineerimist eraldi nimetatud. Võrreldes kehtiva sõnastusega on lisandunud sättesse ka HÄK-i töös osalevate vabatahtlike arendus- ja koolitustegevus, mis on ka praegu personaliosakonna ülesanne, kuid ei ole HÄK-i põhimääruses selgelt välja toodud. Arendus- ja koolitustegevus puudutab kogu HÄK-i personali, aga lisaks ka HÄK-i töös osalevaid vabatahtlikke. Valdkondlik väljaõpe on kitsam mõiste ja puudutab vaid päästekorraldajaid. Lisaks asendatakse kehtivas sättes sõna „korraldab“ sõnaga „koordineerib“, sest HÄK koordineerib väljaõpet ning arendus- ja koolitustegevust, Sisekaitseakadeemia aga korraldab.

Punktiga 22 lisatakse personaliosakonna ülesannete hulka HÄK-i töös osalevate vabatahtlike üle arvestuse pidamine. **Punkti 23** kohaselt lisatakse HÄK-i personaliosakonna ülesannete hulka personali motiveerimise ja tunnustamise põhimõtete väljatöötamine ja rakendamine. Kuigi praktikas neid ülesandeid täidetakse, ei ole HÄK-i põhimääruses neid seni reguleeritud.

Eelnõu § 1 punktidega 24-29 muudetakse ja täpsustatakse kehtiva HÄK-i põhimääruse §-s 16 sätestatud keskuste põhiülesandeid.

Punktiga 24 asendatakse § 16 punktis 1 tekstiosa *hädaabinumbrile 112 saabunud kõnede ja muul õigusaktides sätestatud viisil saabunud teated sõnaga hädaabiteated*. Tegemist ei ole sisulise muudatusega, vaid eelnõuga võetakse määruks läbivalt kasutusele lühend *hädaabiteade* (vt eelnõu § 1 p 2). Lisaks jäetakse välja ülesandena informatsiooni kogumine, sest see on kaetud § 16 punktis 2 sätestatud abivajaduse väljaselgitamisega.

Punktiga 25 täpsustatakse § 16 punkte 3–5. Muudatused ei ole sisulised, vaid õigusselgust loovad ja tagavad määruks läbivalt ühesuguse keelekasutuse.

Punktiga 26 asendatakse § 16 punktis 6 sõnad „Häirekeskuse abi- ja infotelefonidele saabunud teadete“ sõnadega „abi- ja infoteadete“. Muudatus ei ole sisuline, vaid on tingitud sellest, et abi- ja infotelefonide terminit eelnõu kohaselt põhimääruks enam ei kasutata.

Punktiga 27 täpsustatakse § 16 punktis 7, et keskuste ülesanne on koostöö riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutustega riigiinfo teenuse ja kriisiinfo teenuse osutamiseks. Praegu on selle sätte kohaselt koostöö eesmärk HÄK-i abi- ja infotelefonide töö korraldamine. Abi- ja infotelefonide töö korraldamine on asendatud riigiinfo ja kriisiinfo teenuse osutamisega, sest vastavate teenuste osutamine on asjakohasem sõnastus kui telefonide töö korraldamine.

Punkti 28 kohaselt muudetakse § 16 punkte 8 ja 9. Muudatused on tingitud sellest, et eelnõuga võetakse läbivalt kasutusele lühendid *hädaabiteade* ning *abi- ja infoteade*. Tegemist ei ole sisulise muudatusega (vt § 1 p 2 ja 3).

Punkti 29 kohaselt täiendatakse § 16 punktiga 11, mille kohaselt on Põhja Keskuse, Ida Keskuse, Lääne Keskuse ja Lõuna Keskuse põhiülesanne hädaabiteadete ning abi- ja infoteadete andmekogu andmete kvaliteedi kontroll ja ebaõigete andmete parandamine. Kehtiva HKSOS-i põhimääruse § 7 lõike 4 kohaselt on HÄK-il hädaabiteadete ning abi- ja infoteadete andmekogu vastutava töötlejana kohustus ebaõiged andmed parandada. Täiendus ei ole sisuline, vaid ülesanne sätestatakse õigusselguse huvides ka HÄK-i põhimääruks.

Eelnõu § 1 punktiga 30 täiendatakse kehtiva põhimääruse 5. peatükki §-ga 17¹, milles nähakse ette üleminekusäte. Eelnõu kohaselt võib enne käesoleva paragrahvi jõustumist kehtinud lisa 1 kohast Häirekeskuse embleemi ja lisa 2 kohast lipu etalonkujutist kasutada kuni 2027. aasta 31. detsembrini. Eelnõuga antakse piisav üleminekuaj, et etalonkujutised välja vahetada.

Eelnõu § 1 punktiga 31 kehtestatakse uues sõnastuses määruks lisad 1 ja 2. Lisa 1 sisaldab HÄK-i embleemi ja lisa 2 HÄK-i lipu etalonkujutist.

Eelnõu §-d 2, 3 ja 4 on valdavalt seotud eelnõu § 1 punktiga 5.

Eelnõu § 2 kohaselt tunnistatakse kehtetuks kehtiva määruks nr 26 § 5 lõige 5, mille kohaselt kontrollib ohu hindamiseks teate menetleja politsei pädevuses oleva teate menetlemise käigus andmeid teatega seotud isikute ja objektide tagaotsimise kohta oma pädevuse piires. **Eelnõu § 4** kohaselt tunnistatakse kehtetuks kehtiva POLIS põhimääruse § 19 lõike 2 punkt 10, mille kohaselt on HÄK-l õigus infosüsteemist andmeid saada otsimise andmestikust teadete menetlemiseks. Mõlemad muudatused on seotud sellega, et HÄK enam vastavate andmete saamiseks päringuid ei tee. Vastavad päringud, kas tegemist võib olla

teadmata kadunud isiku või tagaotsitava isikuga, teeb PPA. Eeltoodust tulenevalt ei kontrolli HÄK ka enam politsei pädevuses oleva teate menetlemise käigus andmeid teatega seotud isikute ja objektide tagaotsimise kohta.

Eelnõu § 3 punkti 1 kohaselt muudetakse kehtiva HKSOS põhimääruse § 5¹ lõike 4 punkti 7, mille kohaselt kuuluvad hädaabiteate menetlemise toimingute andmete alla ka sündmusega seotud isiku, sõiduki, dokumendi või objekti tagaotsimine ja tagaotsimise põhjus. Eelnõu kohaselt jäävad antud punkti vaid sündmusega seotud sõiduki andmed ja tagaotsimist puudutav osa jäetakse välja (vt selgitusi eelnõu § 1 p 5 ning §-de 2 ja 4 juures). Sündmusega seotud sõiduki andmed on vajalikud, et sündmusele vastava võimekusega reageerida. Kui hädaabiteade tuleb eCall seadmest, siis on sõiduki andmeid vaja koguda, et saada eCall kõne käsitlemiseks vajalikku teavet. Eelkõige puudutab see automaatselt edastatavat standardile EVS-EN 15722 vastavat miinimumteavet. Sõiduki andmed on sõiduki registreerimismärk, sõiduki VIN/HIN kood, sõiduki liik, mark, mudel ja värvus.

Eelnõu § 3 punkti 2 kohaselt asendatakse § 5² lõike 2 punktis 10 sõnad „kriisiinfo telefoni“ sõnadega „riigiinfo telefoni“. **Eelnõu § 3 punkti 3** kohaselt asendatakse § 6 lõike 2 punktis 11 ja § 9 lõike 8 punktis 9 sõnad „abi- ja infotelefoni“ sõnadega „riigiinfo teenuse ja kriisiinfo“. Tegemist ei ole sisuliste muudatustega, vaid muudatustega tagatakse ühtne keelekasutus (vt lähemalt eelnõu § 1 p-de 7 ja 27 selgitusi).

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole Euroopa Liidu õigusega puutumust.

4. Määruse mõjud

4.1. Mõju riigiasutuste töökorraldusele

Sihtrühm

HÄK-i tegevusvaldkonda, struktuuri ja ülesandeid puudutavad muudatused mõjutavad vähesel või suuremal määral enamikku HÄK-i teenistujaid, keda on suurusjärgus 250.

Avalduv mõju ja mõju olulisus

HÄK-i tegevusvaldkonda, struktuuri ja ülesandeid puudutavate muudatuste peamine mõju on suurem õigusselgus. Uusi ülesandeid asutusele ei lisandu. Mõju ulatus on väike, kuivõrd muudatused ei too kaasa sihtrühma käitumises erilisi muutusi ja puudub tarvidus muutustega kohanemisele suunatud tegevusteks. Näiteks personaliosakonna ülesannete täpsustamise ja täiendamiseiga pööratakse enam rõhku personali motiveerimisele ja tunnustamisele. Arendusosakonna uue nimetuse ja ülesannete täpsustusega tagatakse põhimääruse parem vastavus osakonna sisuliste ülesannetega. Peadirektori asetäitjat puudutavad muudatused tagavad vajaliku paindlikkuse juhtimisstruktuuris. Negatiivse iseloomuga mõjud puuduvad. Õigusselgust ja vajalikku paindlikkust loovatel muudatustel on asutusele positiivne mõju.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju HÄK-i töökorraldusele on väheoluline, kuid positiivne.

4.2. Mõju isikuandmete töötlemisele

Eelnõu kohaselt võetakse HÄK-i ülesannetest välja isiku tagaotsimise andmete töötlemine. Seega väheneb nii töödeldavate isikuandmete ulatus kui ka isikuandmeid töötlevate teenistujate

arv, sest hädaabiteadete menetlejad enam selliseid päringuid ei tee. Eelnõu ei avalda muud mõju isikuandmete töötlemisele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Etalonkujutise muutmisega seonduvalt lisatakse muudatus vormiriietele, meenetele ja muule jooksvalt. Lipu asendamine Põhja Keskuses, Ida Keskuses, Lõuna Keskuses ja Lääne Keskuses toimub samuti jooksvalt. Etalonkujutiste väljavahetamiseks ei ole eraldi ette nähtud kulusid, vaid need vahetatakse välja HÄK-i püsikulude arvelt. Siiski tuleb arvestada eelnõus toodud üleminekusättega, mille kohaselt võib praegu kasutusel olevaid Häirekeskuse embleemi ja lipu etalonkujutisi kasutada kuni 2027. aasta lõpuni. Selliselt tagatakse piisav aeg uute etalonkujutiste kasutuselevõtuks. Eelnõu rakendamisega kaasnev tulu väljendub paremas õigusselguses ja juhtimisstruktuuri paindlikkuses.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras. Eraldi nähakse ette HÄK-i põhimääruses üleminekusäte, mille kohaselt võib praegu kasutusel olevaid Häirekeskuse embleemi ja lipu etalonkujutisi kasutada kuni 2027. aasta 31. detsembrini.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Riigikantsleile ning arvamuse avaldamiseks Häirekeskusele, Politsei- ja Piirivalveametile ja Päästeametile.